

**Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta
laiksi välimiesmenettelystä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Eduskunta on 12 päivänä joulukuuta 1991 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 202/1991 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöjohtaja Jan Törnqvist ja oikeusneuvos Gustaf Möller oikeusministeriön edustajina, markkinatuomioistuimen puheenjohtaja, pormestari Kauko Huttunen Helsingin raastuvanoikeuden edustajana, ylitarkastaja Anne Hampula-Luoto Turun ja Porin lääninhallituksesta, asianajaja Mikko Tulokas Suomen Asianajajaliitosta, välityslautakunnan sihteeri, varatuomari Lauri Railas Keskuskauppakamarin edustajana, laamanni Martti Ikonen Suomen Lakimiesliiton edustajana, osastopäällikkö Antti Maijala Teollisuuden Keskusliitosta, lakimies Jouko Levenon Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitosta sekä työtuomioistuimen entinen presidentti Jorma Pelkonen, professori Esko Hoppu ja professori Juha Lappalainen.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki välimiesmenettelystä. Uudessa laissa on otettu huomioon voimassa olevan lain säätämisen jälkeen tapahtunut yhteiskunnallinen, tekninen ja taloudellinen kehitys sekä kansainvälistymisen aiheuttama yhdenmukaistamispyrkimys. Lakiin otettaisiin myös säännökset vieraassa valtiossa tapahtuvasta välimiesmenettelystä. Nämä säännökset koskisivat välityssopimuksia, jotka tarkoittavat vieraassa valtiossa tapahtuvaa välimiesmenettelyä sekä tuollaisessa valtiossa annetun välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa.

Ulosottolakiin ja osakeyhtiölakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä uudesta välimiesmenettelylaista johtuvia lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

Tarkoituksena on, että lait tulevat voimaan heti, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Nykyinen välimiesmenettelylaki on säädetty vuonna 1928 ja se on siten ollut voimassa yli 60 vuotta. Yhteiskunnassa tänä aikana tapahtuneen voimakkaan taloudellisen ja teknisen kehityksen vuoksi välimiesmenettelyä koskevan lain uudistaminen on perusteltua. Kansainvälisen kaupan ja muun kanssakäymisen huomattavan vilkastumisen takia on myös tarpeen saada lainsäädäntöömme vieraassa valtiossa tapahtuvaa välimiesmenettelyä ja sellaisessa annetun tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. Valiokunta esittää kuitenkin seuraavat huomautukset ja muutosehdotukset.

Uudistuksen lähtökohdat. Välimiesmenettelyä koskeva lakiehdotus on kirjoitettu kansainvälistä yhdenmukaistamispyrkimystä silmällä pitäen ja se noudattaa pääpiirteissään UNCITRALin kansainvälisen kaupan välimiesmenettelyä koskevaa mallilakia. Lakiehdotuksen säännökset, jotka koskevat vieraassa valtiossa tapahtuvaa välimiesmenettelyä, perustuvat New Yorkissa vuonna 1958 ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta solmitun yleissopimuksen määräyksiin.

Lakiehdotusta on yleisesti pidetty myönteisenä uudistuksena, joka vastaa käytännön elämän tarpeita. Lakiehdotukseen sisältyy kuitenkin nykyiseen lakiin verrattuna kolme periaatteellista muutosehdotusta, joita valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa on arvosteltu. Nämä ovat välitystuomion oikeuteen tapahtuvan talletuspakon poistaminen, välitystuomion perustaminen lakiin ja erikseen niin sovittaessa kohtuuteen sekä välitystuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta päättämisen siirtäminen ulosotonhaltijalta yleiseen alioikeuteen. Lakiehdotuksen kansainvälisen taustan ja saamansa lisäselvityksen huomioon ottaen valiokunta pitää näitä uusia periaateratkaisuja perusteltuina.

Välimiesmenettelyn soveltuvuudesta. Välimiesmenettely soveltuu erityisesti elinkeinoelämän piiriin liittyviin asioihin ja oikeussuhteisiin, joissa välimiesmenettelyllä on saavutettavissa paljon huomionarvoisia etuja. Näitä on hallituksen esityksen perusteluissa laajasti selostettu.

Esityksen perusteluissa on myös todettu, että eräissä asioissa välimiesmenettelyä ei usein voida pitää edes soveliaana. Tällaisina on mainittu yksityisen kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliset riidat sekä yksittäisistä työsopimuksista johtuvat riitaisuudet. Asian tähän puoleen ei kuitenkaan ole enemmälti kiinnitetty huomiota.

Käytännön elämässä välimiesmenettelyn huono soveltuvuus eräissä oikeussuhteissa on aiheuttanut ongelmia. Muun muassa kuluttaja-asioissa on esiintynyt epäasiallisia välityslausekkeitä, joissa yksityinen kansalainen on kokenut oikeusturvansa heikoksi. Lainsäädäntömme sisältää vain pari säännöstä, joilla välityssopimuksen käyttö kielletään (merilain 260 a § ja ilmakuljetussopimuslain 39 §).

Valiokunta edellyttää, että yksityisoikeudellista lainsäädäntöämme tarkastellaan laajemmalti välimiesmenettelyn soveltuvuuden kannalta ja selvitetään ne sopimustyytit, joissa on tarpeen rajoittaa välimiesmenettelyn käyttöä. Sen jälkeen asianomaisiin erikoislakeihin on lisättävä säännökset, joissa rajoitetaan vastaisia riitoja tarkoittavien välityssopimusten käyttöä tai kielletään ne kokonaan.

Myös vakiosopimukseen sisältyy kuluttajan ja pienyrittäjän kannalta ongelmallisia sopimuskohtia ja välityslausekkeitä. Nämäkin on selvitettävä ja ratkaistava omana kokonaisuutenaan.

Voimassa olevan välimiesmenettelylain 12 §:ssä on säännös, joka tiettyjen edellytysten vallitessa sallii asian saattamisen välityssopimuksesta huolimatta tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vastaava säännös puuttuu lakiehdotuksesta, koska sellaista ei käytettävissä olevien tietojen mukaan sisälly minkään muun valtion lainsäädäntöön. Käytännön kokemukset nykyisestä 12 §:stä puoltavat kuitenkin säännöksen olemassaoloa. Näin ollen valiokunta katsoo lakiehdotuksen täydentämisen tältä osin perustelluksi ja esittää sitä jäljempänä uuden 6 §:n kohdalla.

Yksityiskohtaiset huomautukset. Valiokunta

esittää ensimmäisen ja kolmannen lakiehdotuksen yksityiskohtien johdosta seuraavaa.

1. Laki välimiesmenettelystä

1 §. Pykälässä on lain soveltamisalaa koskevat säännökset, joiden mukaan lain 2—49 §:ää sovelletaan Suomessa tapahtuvaan välimiesmenettelyyn ja lain 50—54 §:ää vieraassa valtiossa tapahtuvaan välimiesmenettelyyn.

Koska valiokunta ehdottaa uuden 6 §:n lisäämistä lakiin, on lain pykälänumerointia ja vastaavia pykäläviittauksia korjattava. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 1 §:n tarkistamista.

Vastaavanlaiset tarkistukset on tehtävä lakiehdotuksen 10, 14—16, 19, 20, 29, 32, 37, 38, 40, 43, 47, 49, 52 ja 54 §:ään. Näitä ei erikseen jäljempänä mainita.

2 §. Pykälän mukaan määrätystä oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvat riidat voidaan asianosaisten välisin sopimuksin määrätä välimiesten lopullisesti ratkaistavaksi edellyttäen, että sovinto on niissä sallittu.

Kuten jo edellä on todettu, lainsäädäntöömme sisältyy säännöksiä, joiden mukaan määrätty välityssopimukset ovat pätemättömiä, koska välimiesmenettely ei ole sovelias kaikissa oikeussuhteissa. Valiokunta on myös edellä edellyttänyt, että tällaisten rajoitussäännösten tarpeellisuus tietyissä laeissa selvitetään ja tarvittaessa ao. säännös lisätään näihin lakeihin. Näin ollen on myös asianmukaista, että välimiesmenettelylaissa viitataan tällaisten säännösten olemassaoloon. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälän loppuun lisätään sanat: ”*jollei laissa ole muuta säädetty*”.

3 §. Pykälän 2 momentissa on säännös siitä, milloin välityssopimus on katsottava kirjallisesti tehdyksi. Näin on muun muassa silloin kun asianosaiset ovat vaihtamalla sähkösanomia tai kaukokirjoitintiedotuksia taikka muita vastaavalla tavalla tuotettuja asiakirjoja määränneet, että riita on välimiesten ratkaistava.

Säännöksen kirjoitustapaa on pidetty vanhahtavana, kun siinä ei mainita nykyaikaisia tiedonsiirtolaitteita.

Säännöksen tarkoituksena on osoittaa, että välityssopimuksen syntymiseen riittää, että tiedonsiirron lopputuloksena on asiakirja, jossa on konekielinen allekirjoitus tai allekirjoituksen puuttuessa käy kuitenkin selville, kuka on on

lähettänyt asiakirjan. Valiokunta katsoo, että säännöksen esimerkit valaisevat tarkoitettua tulokintaa. Näin ollen säännöksen muuttamiseen ei tällä tulkinnalla ole aihetta.

6 § (uusi). Valiokunta on edellä todennut pitävänsä tarpeellisena säännöstä, jonka mukaan asianosainen voi tietyissä tilanteissa nostaa välityssopimuksesta huolimatta kanteen tuomioistuimessa. Tällainen mahdollisuus asianosaisella tulee valiokunnan mielestä olla silloin, kun vastapuoli kieltäytyy jättämästä asiaa välimiesten ratkaistavaksi tai kun hän ei vaatimuksesta huolimatta nimeä välimiestä määräajassa taikka kun hän ei ole kohtuullisessa ajassa suorittanut osuuttaan välimiehille tulevan korvauksen ennakosta tai vakuudesta. Valiokunta ehdottaa, että tätä koskeva, pääosin nykyistä välimiesmenettelylain 12 §:ää vastaava uusi 6 § lisätään lakiehdotukseen.

Uudesta pykälästä seuraa, että jäljempänä seuraavien pykälien numerointi muuttuu yhtä suuremmaksi.

9 (8) §. Pykälän 1 momentin mukaan välimiehen tulee olla puolueeton ja riippumaton.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että erityisesti työehtosopimusallalla vakiintuneen käytännön mukaan välimiehiksi halutaan saada liittojen johtohenkilöitä, jotka eivät ole pykälässä sanotulla tavalla riippumattomia, mutta ovat välimiehiksi hyvin soveltuvia, koska he tuntevat sopimuksen sisällön ja tarkoituksen parhaiten. Pykälän sanamuoto näyttää estävän tämän käytännön jatkamisen tai ainakin hankaloittavan sitä.

Säännöksen tarkoituksena on korostaa, että välimies on velvollinen hoitamaan tehtävänsä välimiehenä objektiivisesti ja puolueettomasti samalla tavalla kuin virkatuomari. Tarkoituksena ei sen sijaan ole estää asianosaisia sopimasta siitä, että välimiehinä käytetään henkilöitä, joiden riippumattomuus voitaisiin asettaa kyseenalaiseksi. Tämän selkeyttämiseksi valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin täydentämistä siten, että välimiehen tulee *tehtävässään* olla puolueeton ja riippumaton.

19 (18) §. Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava välimies tehtävästään, jos tämä ei voi asianmukaisesti suorittaa tehtävänsä tai ilman hyväksyttävää syytä viivyttää asian käsittelyä. Pykälän perustelujen mukaan tuomioistuimen olisi yleensä ennen erottamista varattava välimiehelle tilaisuus tulla kuulluksi.

Valiokunta katsoo, että kuulemisvelvollisuu-

desta tulee olla nimenomainen säännös lakitekstissä samoin kuin on muissa vastaavanlaisissa pykälissä muualla lainsäädännössämme, esimerkiksi perintökaaressa. Valiokunta ehdottaakin kuulemisvelvollisuutta koskevan säännöksen lisäämistä pykälän 2 momentin loppuun. Säännös ei kuitenkaan ole kansainvälisten välimiesmenettelyjen erityispiirteiden takia sanamuodoltaan ehdoton.

31 (30) §. Pykälän 1 momentin mukaan välimiehen on perustettava tuomionsa lakiin. Pykälän 3 momentin mukaan, jos asianosaiset ovat niin sopineet, välimiehet saavat kuitenkin perustaa tuomionsa siihen, minkä he katsovat kohtuulliseksi.

Pykälän sanamuotoa ei ole pidetty onnistuneena. Sen on arveltu synnyttävän virheellisiä käsityksiä siitä, että laki ja kohtuus ovat toisensa poissulkevia käsitteitä ja että esimerkiksi työehtosopimukset, joihin tuomiot työoikeuden alalla usein perustuvat, eivät mahdu säännöksen ahtaisiin puitteisiin.

Välimiesoikeuden alalla tapahtunut kehitys on yleismaailmallisesti johtanut siihen, että ratkaisujen ennustettavuus on tärkeää ja sen vuoksi välimiesten tulee samalla tavalla kuin tuomareiden perustaa ratkaisunsa voimassa olevaan lakiin. Käsite laki on tässä yhteydessä ymmärrettävä laajana yläkäsitteenä, johon sisältyvät muun muassa voimassa olevat, osittain lakeja korvaavat työehtosopimukset sekä muut mahdolliset sopimusmääräykset. Lainsäädännöksiin sisältyy nykyisin kohtuusharkintaa edellyttäviä tai sallivia säännöksiä, jotka luonnollisesti voivat olla tuomion perustana.

Vain silloin kun asianosaiset niin sopivat, välimiehillä on oikeus perustaa ratkaisunsa siihen, minkä he harkitsevat kohtuulliseksi, eivätkä he silloin ole velvollisia noudattamaan tietyn valtion yksityisoikeudellista lakia.

Pykälä on vakiintuneen kansainvälisen käytännön mukainen eikä valiokunta tämän vuoksi ehdota muutoksia.

32 (31) §. Pykälä sisältää säännökset äänestämisestä välimiesoikeudessa. Jos välimiehet ovat eri mieltä asian ratkaisemisesta, tuomio on annettava enemmistön mielipiteen mukaisesti. Pykälän perustelujen mukaan enemmistöä laskettaessa ratkaisee yksinomaan lopputulos, johon välimies on päättynyt, eikä välimiehen esittämien perusteluihin kiinnitetä huomiota.

Valiokunta katsoo, että perusteluissa esitetty kanta saattaa johtaa väärään lopputulokseen silloin, kun erimielisyys koskee vaadittua mää-

rää. Oikeaan ratkaisuun pääsemiseksi on tällaisissa tilanteissa yhteensovittettava välimiesten mielipiteitä.

Valiokunta ehdottaa, että pykälään lisätään uusi toinen virke, joka sisältää vaadittua määrää koskevien mielipiteiden yhteensovittamista koskevan säännöksen. Samalla valiokunta ehdottaa pykälän jakamista kahdeksi momentiksi.

40 (39) §. Pykälän 2 momentissa käytetään sanontaa ”useimpien välimiesten allekirjoittama”.

Valiokunta ehdottaa, että kielellisistä syistä sanonta muutetaan muotoon ”välimiesten *enemmistön* allekirjoittama”.

43 (42) §. Pykälän mukaan välitystuomion täytäntöönpanosta päättää yleinen alioikeus. Tämä tehtävä, joka nykyisin kuuluu ulosotonhaltijalle, siirretään alioikeuksille, koska ulosotonhaltijat on tarkoitus lähitulevaisuudessa lakkauttaa.

Säännösehdotus on aiheuttanut arvostelua. On arveltu, että kun täytäntöönpanosta päättäminen siirretään tuomioistuimille, syntyy harhakuva, että tuomioistuimet valvovat välimiesmenettelyä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pykälä on lakisystemaattisesti oikeaoppinen ja vastaa kaikin puolin kansainvälistä käytäntöä: välimiestuomion täytäntöönpanokelpoisuus, jota koskeva säännös kuuluu välimiesmenettelylakiin, tutkitaan viranomaismenettelyssä, ja tuo viranomainen on nimenomaan yleinen alioikeus. Varsinainen täytäntöönpano kuuluu ulosottoviranomaisille ja tätä koskevat säännökset kuuluvat ulosottolakiin. Näin ollen valiokunnalla ei ole huomauttamista pykäläehdotuksen johdosta.

46 (45) §. Pykälässä on säännökset asianosaisten yhteisvastuusta välimiehille tulevan korvauksen ja kustannusten suorittamisessa sekä välimiesten oikeudesta vaatia ennakkoa tai vaakuus heille tulevasta korvauksesta.

Pykälässä ei ole eikä laissa muuallakaan ole säännöksiä välimiesten palkkion perusteista tai määrästä. Pykälän perustelujen mukaan laissa ei

voida antaa tarkempia ohjeita välimiehen työn korvausperusteista, koska välimiesten käsiteltäväksi saatetaan työmäärältään ja merkitykseltään varsin erilaisia asioita.

Valiokunta katsoo, että lakiin on kuitenkin sisällytettävä perussäännös välimiehen palkkion määräytymiseen vaikuttavista seikoista ja palkkion määrästä siten, että palkkio määräytyy tehtävän vaatiman ajan, asian vaikeusasteen ja muiden asiaan vaikuttavien seikkojen perusteella ja määrältään sen on oltava kohtuullinen. Valiokunta ehdottaa tätä koskevan säännöksen lisäämistä pykälään uudeksi 2 momentiksi.

49 (48) §. Pykälä sisältää säännökset oikeudenkäyntikulujen korvaamisvelvollisuudesta välimiesmenettelyssä.

Tarkoituksena on, että välimiehet voivat päättää kulujen korvaamisvelvollisuudesta, vaikka välimiesmenettely lopetettaisiin ennen tuomion antamista. Tämän seikan selkeyttämiseksi valiokunta ehdottaa pykälän täydentämistä seuraavasti: ”. . . välimiehet voivat *tuomiossaan tai muussa välimiesmenettelyn lopettamista tarkoittavassa päätöksessään* velvoittaa asianosaisen osaksi tai kokonaan korvaamaan vastapuolen välimiesmenettelystä aiheutuneet kulut . . .”

3. Laki osakeyhtiölain 16 luvun 5 §:n muuttamisesta

Lakiehdotuksen 5 §:ssä viitataan välimiesmenettelylain kahteen pykälään, joiden numerointia on edellä ehdotettu muutettavaksi. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa myös osakeyhtiölain 16 luvun 5 §:n lakiteknistä tarkistamista.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että lakiehdotus n:o 2 hyväksyttäisiin muuttamattomana ja
että lakiehdotukset n:ot 1 ja 3 hyväksyttäisiin näin kuuluvina:*

1.

Laki välimiesmenettelystä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Soveltamisala

1 §

Tämän lain 2—50 §:ssä säädetään välimiesmenettelystä, joka on tarkoitettu tapahtuvaksi Suomessa. Lain 51—55 §:ssä säädetään sellaisen välityssopimuksen vaikutuksista Suomessa, joka tarkoittaa vieraassa valtiossa tapahtuvaa välimiesmenettelyä, sekä vieraassa valtiossa annetun välitystuomion voimassaolosta ja täytäntöönpanosta Suomessa.

Välityssopimus

2 §

Yksityisoikeudellinen riitakysymys, josta voidaan tehdä sovinto, saadaan määrätä asianosaisten välisin sopimuksin välimiesten lopullisesti ratkaistavaksi. Samalla tavoin ratkaistavaksi voidaan määrätä myös sopimuksessa ilmaistusta oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvat mainitunlaiset riitakysymykset, *jollei laissa ole toisin säädetty*.

3—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 § (uusi)

Jos asianosainen kieltäytyy jättämästä asiaa välimiesten ratkaistavaksi tai ei vastapuolensa vaatimuksesta huolimatta ole sovitus, säädetyssä tai laillisesti asetetussa määräajassa täyttänyt tehtävänsä välimiehen nimeäjänä taikka ei ole kohtuullisessa ajassa suorittanut osuuttaan välimiesten vaatimasta ennakosta tai vakuudesta välimiehille tulevasta korvauksesta, hänen vastapuolensa saa välityssopimuksen estämättä ajaa kannetaan tuomioistuimessa.

Välimiehet

7 ja 8 §

(Kuten hallituksen esityksen 6 ja 7 §)

9 (8) §

Välimiehen tulee *tehtävässään* olla puolueeton ja riippumaton.
(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

10 §

(Kuten hallituksen esityksen 9 §)

11 (10) §

Asianosaiset voivat sopia siitä, missä järjestyksessä välimiehen esteelliseksi julistamista koskeva vaatimus on tutkittava. Asianosaisella on kuitenkin tämän estämättä oikeus vaatia välitystuomion kumoamista 41 §:n nojalla.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty, on asianosaisten esitettävä vaatimus välimiehen julistamisesta esteelliseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon välimiesten asettamisesta ja edellä 10 §:ssä mainitusta seikasta. Vaatimus on tehtävä välimiehille kirjallisesti. Vaatimuksessa on ilmoitettava sen peruste.

Jos asianosainen on vaatinut välimiehen julistamista esteelliseksi eikä tämä luovu tehtävästään tai toinen asianosainen ei hyväksy vaatimusta, välimiesten on ratkaistava esteellisyyttä koskeva kysymys. Tuomioistuimen tutkittavaksi voidaan kysymys saattaa vain silloin, kun vaaditaan välitystuomion kumoamista 41 §:n nojalla.

12—14 §

(Kuten hallituksen esityksen 11—13 §)

15 (14) §

Jos asianosainen tai muu, jolle 12 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on toimitettu, ei 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta ole täyttänyt tehtävänsä välimiehen nimeäjänä ja kirjallisesti ilmoittanut siitä välimiesmenettelyä vaatineelle asianosaiselle tai jos asianosaisten nimeämät välimiehet eivät ole sopineet puheenjohtajasta 30 päivän kuluessa siitä, kun heidät on nimetty, voi asianosainen pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välimiehen tai puuttuvat välimiehet.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

16 (15) §

Jos riita on yhden välimiehen ratkaistava mutta asianosaiset eivät ole päässeet sopimukseen välimiehestä 30 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut toiselta asianosaiselta 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, voi asianosainen pyytää tuomioistuinta määräämään välimiehen.

17 (16) §

Kun asianosainen on 14, 15 tai 16 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa pyytänyt tuomioistuinta määräämään välimiehen, tuomioistuimen on nimettävä välimies, jollei ole ilmeistä, ettei välimiesmenettelylle ole laillisia edellytyksiä.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

18 §

(Kuten hallituksen esityksen 17 §)

19 (18) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos välimies ei voi asianmukaisesti suorittaa tehtävänsä tai ilman hyväksyttävää syytä viivyttää asian käsittelyä, tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava hänet tehtävästään. *Ennen erottamista välimiehelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.*

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

20 (19) §

Mitä 12 §:ssä ja 14—18 §:ssä säädetään on noudatettava ainoastaan, jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet.

Menettely

21 (20) §

Välimiesmenettely tulee vireille, kun asianosainen on saanut 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

22—29 §

(Kuten hallituksen esityksen 21—28 §)

30 (29) §

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Välimiesten tehtävä katsotaan päättyneeksi, kun välimiehet ovat antaneet tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tai ratkaisseet asian välitystuomiolla, jollei 38, 39 tai 42 §:stä muuta johdu.

Välitystuomio

31 §

(Kuten hallituksen esityksen 30 §)

32 (31) §

Jos välimiehet ovat eri mieltä asian ratkaisemisesta, tuomio on annettava enemmistön mielihiteen mukaisesti. *Jos erimielisyys koskee vaadittua määrää, on niiden äänet, jotka tuomitsevat korkeimman määrän, luettava yhteen niiden kanssa, jotka tuomitsevat lähinnä alemman määrän, kunnes yhteenlaskettu äänimäärä nousee enempään kuin puoleen kaikista äänistä.*

Jos mikään mielipide ei ole saanut enemmistön kannatusta, tuomio on annettava puheenjohtajan mielihiteen mukaisesti, jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet. (uusi 2 mom.)

33 (32) §

Jos asianosaiset sopivat välimiesten käsiteltäväksi saatetun riidan, välimiehet voivat asianosaisten pyynnöstä vahvistaa asianosaisten tekemän sovinnon tuomiolla noudattaen, mitä 36 §:ssä säädetään.

34—37 §

(Kuten hallituksen esityksen 33—36 §)

38 (37) §

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Mitä 36 ja 37 §:ssä säädetään välitystuomios- ta, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun oikaisuun.

39 (38) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Mitä 36 ja 37 §:ssä säädetään välitystuomios- ta, sovelletaan myös 1 momentissa tarkoitettuun lisätuomioon.

Välitystuomion pätemättömyys

40 (39) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sen estämättä mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, välitystuomio ei ole mitätön, vaikka yhden tai useamman välimiehen allekirjoitus puuttuu tuomiosta, jos se on (*poist.*) välimiesten enemmistön allekirjoittama ja nämä ovat merkinneet välitystuomioon, miksi asian käsittelyyn osallistuneen välimiehen allekirjoitus puuttuu.

Välitystuomion kumoaminen

41 (40) §

Välitystuomio voidaan asianosaisen kanteesta kumota:

1) jos välimiehet ovat menneet toimivaltaansa ulommaksi;

2) jos välimiestä ei ole asetettu asianmukaisessa järjestyksessä;

3) jos välimies 10 §:n mukaan on ollut esteellinen mutta asianosaisen asianmukaisessa järjestyksessä tekemää vaatimusta välimiehen julistamisesta esteelliseksi ei ole ennen välitystuomion antamista hyväksytty taikka jos asianosainen on saanut tiedon esteellisyydestä niin myöhään, ettei hän ole voinut vaatia välimiehen julistamista esteelliseksi ennen välitystuomion antamista; tai

4) jos välimiehet eivät ole varanneet asianosaiselle tarpeellista tilaisuutta asiansa ajamiseen.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Asianosaisen tulee nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun hän on saanut kappaleen välitystuomiota tai, jos 38 tai 39 §:ssä tarkoitettu pyyntö on tehty, siitä päivästä, kun hän on saanut kappaleen välimiesten pyynnön johdosta antamasta päätöksestä.

42 §

(Kuten hallituksen esityksen 41 §)

Välitystuomion täytäntönpantavuudesta

43 §

(Kuten hallituksen esityksen 42 §)

44 (43) §

Tuomioistuin voi evätä 43 §:ssä tarkoitettujen hakemuksen vain, jos se havaitsee, että välitystuomio on 40 §:ssä mainitun seikan johdosta mitätön tai se on tuomioistuimen päätöksellä kumottu taikka tuomioistuin on välitystuomion mitättömäksi julistamista tai kumoamista koskevan kanteen johdosta määrännyt, ettei sitä saa panna täytäntöön.

45 §

(Kuten hallituksen esityksen 44 §)

Välimiesmenettelyn kustannukset

46 (45) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Välimiehille tulevan korvauksen on, ottaen huomioon tehtävän vaatima aika, asian vaikeusaste ja muut asiaan vaikuttavat seikat, oltava kohtuullinen. (uusi 2 mom.)

(3 mom. kuten hallituksen esityksen 2 mom.)

47 §

(Kuten hallituksen esityksen 46 §)

48 (47) §

Ennen kuin tuomioistuin ratkaisee 47 §:n 2 momentissa tarkoitettua muutoksenhakemuksen, sen on varattava muille välimiesmenettelyn asianosaisille ja niille välimiehille, joiden palkkioita muutoksenhakemus koskee, tilaisuus tulla asiassa kuulluiksi.

49 (48) §

Jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet, välimiehet voivat tuomiossaan tai muussa välimiesmenettelyn lopettamisesta tarkoittavassa päätöksessään velvoittaa asianosaisen osaksi tai kokonaan korvaamaan vastapuolen välimiesmenettelystä aiheutuneet kulut noudattaen soveltuvin osin mitä oikeudenkäymiskaarissa oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään.

Oikeuspaikka

50 (49) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 14—16 ja 19 §:ssä tarkoitettu asia samoin kuin välityssopimuksen pätevyyttä, voimassaoloa ja soveltuvuutta tiettyyn riitakysymykseen koskeva kanne tutkitaan sen paikkakunnan yleisessä alioikeudessa, jossa jollakin asianosaisella on kotipaikka tai, jos yhdelläkään asianosaisella ei ole kotipaikkaa Suomessa, Helsingin raastuvanoikeudessa.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Välimiesmenettelystä vieraassa valtiossa

51 ja 52 §

(Kuten hallituksen esityksen 50 ja 51 §)

53 (52) §

Välitystuomio, jota tarkoitetaan 52 §:ssä, ei kuitenkaan ole voimassa Suomessa asianosaista vastaan, joka esittää selvityksen siitä, että:

(1—5 kohta kuten hallituksen esityksessä)

54 §

(Kuten hallituksen esityksen 53 §)

55 (54) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos vastapuoli väittää, että hän on pyytänyt välitystuomion julistamista mitättömäksi tai kumoamista taikka sen täytäntöönpanon lykkäämistä 53 §:n 5 kohdassa tarkoitetun valtion asianomaiselta viranomaiselta, tuomioistuin voi, jos aihetta on, lykätä täytäntöönpanoa koskevan

päätöksen antamisen. Tuomioistuin voi samalla hakijan pyynnöstä määrätä, että vastapuolen on asetettava asianmukainen vakuus uhalla, että täytäntöönpanoa koskeva päätös muutoin voidaan antaa.

Voimaantulo

56 ja 57 §

(Kuten hallituksen esityksen 55 ja 56 §)

3.

Laki**osakeyhtiölain 16 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain (734/78) 16 luvun 5 §:n 4 momentti seuraavasti:

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

5 §

Välitystuomioon tyytymätön asianosainen voi nostamalla kanteen vastapuoltaan vastaan saattaa asian tuomioistuimen tutkittavaksi. Kanne on nostettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianosainen sai kappaleen välitystuomiota tai, jos välimiesmenettelystä annetun lain (/) 38 tai 39 §:ssä tarkoitettu pyyn-

tö on tehty, sen jälkeen kun hän sai kappaleen välimiesten tällaisen pyynnön johdosta antamasta päätöksestä. Jollei välitystuomioon haeta muutosta, on sen täytäntöönpanossa noudatettava, mitä ulosottolain 3 luvun 16 §:ssä säädetään. Välimiesmenettelystä on muutoin voimassa, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa säädetään.

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Halonen ja jäsenet Aittoniemi,

Björkenheim, Haavisto, Komi, V. Laukkanen, Lehtinen, Mölsä, Niinistö (osittain), Polvi, Savola, Suhola, Tykkyläinen, Viljanen ja Vuoristo.